

**Andreea COTORCEANU:** Scrisă în urmă cu aproape 70 de ani, dar interzisă în 1928, din motive, desigur, ideologice, reluată de-abia în 1957, în Rusia, iar la noi reprezentată acum, în 1995, în premieră pe țară, *Fuga* e o piesă complexă și completă, polifonică, o piesă despre condiția umană: despre soarta pribeagului rus, a dramei lui în exil, a conștiinței sale traumatizate, a setei sale de mântuire, de aflare a limanului. Este, mai ales, o epopee despre vitregiile istoriei, care duc la degradarea umană. Cătălina Buzoianu a fost atrasă de acest text „de o rară profunzime și de un adevăr, de o cruzime care nu se exprimă în modul în care suntem obișnuiți să vorbim despre Gulag sau despre execuții. Ce spune Bulgakov în *Fuga* despre natura umană și modul în care o credință despre lume devine deriziune în istorie este uluitor” – opinează ea într-un interviu.

Ca structură dramatică, piesa este compusă din opt vise, ce se petrec în diferite părți ale lumii (în Rusia, în vremea războiului din Crimeea dintre bolșevici și armata imperială; la Constantinopol – un univers al tranziției, al balcanismului material și moral; la Paris – spațiu propice uitării ororilor războiului). Numai că povara trecutului e prea mare, iar rănilile sale sunt prea adânci: nimeni nu poate fugi de experiențele, de amintirile sale, de destinul său, de propria conștiință.

Formula predilectă a lui Bulgakov, de înlănțuire a realului cu fantasticul, își găsește în spectacol un suport scenic remarcabil, sugerând coșmarul tragicomic al destinelor umane, pe fundalul unei istorii dezlănțuite (excelentă sugestie a planului înclinat, ca o punte nesigură, pe care evoluează personajele). Pe teritoriul acestei fugi din istorie, pe harta pelerinajului osândit nu există decât scurte popasuri: suntem martorii unei povești de dragoste, ca singură rază de speranță (între suava Korzuhina și timidul Golubkov), asistăm la un interogatoriu de un cinism deșănțat (al unui mefistofelic anchetator cu aere de artist), ne sunt înfățișate planuri strategice de întâmpinare a frontului, trăim în atmosfera pitorească a bazarului, în refugiul Orientului.

Toată această epopee scenică are ca leitmotiv *fuga*: fuga de tăvălugul istoric, de realitate, de fantasme, de sine; fuga unor oameni, dar și a gloatei, admirabil contopiți în scena finală, de rămas-bun, când destine individuale, dar și mulțimi fără chip, se îndreaptă spre nicăieri.

Spectacolul creat de Cătălina Buzoianu este unul de ansamblu, al întregii echipe, care închipuie o Maică Rusia în convulsiile istorice, dar și al individualităților. Eternul peregrin – *generalul Cearnota* – a devenit propriul său cabotin. Trăirea sa la extreme – în momentele dramatice ale războiului, dar atingând și limitele burlescului, atunci când e preocupat de cursa de gândaci – face din acest personaj o chintesență a umanității silite de istorie să parcurgă aproape toate ipostazele vieții. Între măreție și abjecție nu e decât un pas, în care e condensată o imensă suferință și aceasta e prețul supraviețuirii. Ștefan Iordache a făcut dovada mării sale lecții de actorie, contopindu-se cu personajul, trăindu-l în toate avatarurile lui.

*Hludov* e inadptabilul, martorul lucid al istoriei, bântuit până la obsesie de fantoma lui Krapilin. În jocul său imprevizibil, Vladimir Găitan a redat convulsiile acestui personaj, chinul său sfâșietor.

Golubkov și Korzuhina sunt singurele ființe pure, candidе, abulice din acest infern viermutor, de aceea destinul lor e, poate, cel mai tragic.

Cinicul anchetator *Tihi* (George Ivașcu), „Pierrotul revoluției” (Mihai Bisericanu), vivandiera *Liuska* (Iarina Demian), masca tragică a neputinței (Florin Anton), un *Korzuhin* retras din istorie (Ion Chelaru) sunt alte ipostaze ale unui suflet colectiv răvășit.

Spectacolul are măreție, vibrație tragică tocmai prin capacitatea de a vizualiza scenic o umanitate în derivă, prin sugestia sfârșitului de lume, pe care spectatorul o percepe în mod senzorial. Și totuși, în vreo firidă ascunsă a sufletului său, el speră că „n-a fost nimic, totul a fost o nălucire”. Altfel, viața ar fi prea amară. (Revista *Teatrul Național*, nr. 4/1996)